

Муниципальное бюджетное учреждение
дополнительного образования
«Детская школа искусств с.Целинное им.М-Б.Д.Монгуш»
(МБУ ДО ДШИ с.Целинное им.М-Б.Д.Монгуш)

667905, Республика Тыва, Кызылский район, с.Целинное, ул.Новая, д. 17
e-mail: selinnoe.dshi@mail.ru

от 22 марта 2025г.

СПРАВКА

Дана, Монгуш Марине Яковлевне, преподавателю по классу ДПИ и НХП МБУ ДО ДШИ с.Целинное им.М-Б.Д.Монгуш в том, что за период работы с 2022 по 2025 учебные годы, действительно написала публикацию в еженедельной муниципальной газете «Вести Кызылского кожууна» № 11 (665) от 22 марта 2025 года.

Директор школы

Салчак А.А.

УРУГЛАРНЫҢ УРАН ТАЛАНТЫЗЫН САЙЗЫРАДЫРЫ

Немелде өөрөдшлге

мен.

Уругларның чогадыкчы арга-дуржулганын шинчилеп көөрүңге идиг бээр хемчеглерни кичээлдерге организастаары - мзэн сорулгаларының бирээзи.

Хойнун дүгүндөн кыска үенин дургузунда кидис ойнаарактарны, суй-белектерни (сувенирлерни) кылып, дыка чараш чуруктарны чуруп ап болур. Бохунда кижжи кымындаа даараан азы артаан ажылдар-биле кайтадып, онза сонуградып шыдавас, ыңалза-даа дүктен азы кидис-биле кылган ажылдар сонугралды оттуруп болур.

Дүктен кылып өөренип алган билгилерини уругларга өөрөдиг турарым - каасталга уран чуулунче база келир үеде оларның мержежил шилип алырынга теоретиктиг болгаш практиктиг чуулга үндэзин болур.

Кичээлдерге уруглар чүгле кидисти өйеринни аргаларын өөренип эвес, а харын чогадыкчы болуп сайзыраарында, оларның куш-ажылга шын хамаарылгалыг болурунда база идиитиг болур. Хол-биле кылган ажылдар бистин тыва чоңуустун чанчылдарында болгаш өзүлалдарында, улусчу уран чуулдун ук-теөгүзүңге сонугралды, амыдыралга эстетикти хамаарылганы, долгандыр көрүштү кижизидеринге салдарлыг.

Кидистен янзы-бүрү кылгылтар чогадып кылырының кичээлдери кижинин илтики дүвүрелин (стрессин) чайладыр, кичээнгеин бедидер, угаан-мөдөлдиг хөгжүдөр, дөптөм бодандырында болгаш холдун нарын моторикказын

прессия эмнээринге дузалаар, шыдамыккай болурунда, күзелин чедип алырында, сайзырап өзериңге дузалаг. Кидисти өйүп кыла бээр, стресс териязында дыка ажыктыг кижини сожургадыр, а кажан ажылды доозуларга, кылып алган чуулгунер силерини өөрзөн хөөнүрени көдүрер. Бодунун холу-биле кылган чинчилерин азы сувенирлерин эдилээри дыка эки. Уруг кылган чуулдарын эш-өөрүңге азы дүмаларында, утбаларында, авазында белекке берип болур.

Уругларның уран чуул школазында ажылдааш, кандыг-ла бир чаа чуулду чогадып алгаш, оларның хостуг үезин солун, ажыктыг болдуруп, онзагай материалдар-биле ажылдаарында өөрөдирин шийтирлээш, хой дүгүндөн кидис кылырын шилип алган мен.

Мзэн ажылымың онзагай болза, бо ус-шөөр ажылдың чажыттарын шингээди алгаш, дыка чараш кылыгларны чогадып кылып, будуруп болур: ойнаарактарны, хеттерни, идиитерни, сувенирлерни, чуруктарны-даа чуруп болур дээш оон-даа өскө.

А байлак бодандыг, чараш чуулдарни үнөп көөр кижилер дүк-биле ажылдаар арганы билпир улустун хол-биле кылган ажылдарын эн-не үнөп кылыгларга хамаарышты-

ажылдың сорулганы - урунчу ус-шөөр, чогадыкчы кижжи кылдыр хевирлээри, хой дүгү-биле өйүп тургаш, кылган кидис-биле таныштырылга дамчытыр өөреникчилерин чогадыкчы арга-дуржулганы сайзырадыры.

Кылган ажылдарның үр-түнчөдигинин бир көскү хевирин - дөптөлгөлөргө үрүлгү киржири. Мен бодумундаа, өөреникчилерининдаа ажылдарын дөптөлгөлөргө салып, чонга көргүзүп, сатып алыр күзөдиг кижилер бар аларза, улуг эвес өрөктөргө сатып-даа турар бис.

Марина Монгуш, хол ажылдары кылыр уран-шөөр уруглар башкызы, кур-чөр суур.

Немелде өөрөдиге башкызының хол сорулганы - бичил уругун көлүр үеде уран талантылыг, шөөр кижжи кылдыр өзөриңге таарымчалыг байдалды тургузары база оң байдустан чааптыңган талантызын оттурары болур.

Мзэн ажылымың хол сорулганы - күзөдиг келген бичил өөреникчилерге чараш чуулдарни чогадыкчы көрүштү кылырын өөрөдиг каары. База ада-эбелеривистин, тыва чоңуустун артырып кааны шаандакы чанчылдары-биле таныштырары.

Тыва чоңун эн-не хол ажылга чораны хой дүгүн амгы шагның технологилары-биле уран чуулда канчаар ажылгап турары, кидисти саванчыг суг-биле өйүп кылыры - уругларның бот-